

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Факультет фізичної культури

Кафедра фізичної реабілітації та медико-біологічних основ фізичного
виховання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фізичної реабілітації та медико-
біологічних основ фізичного виховання

 Е.О. Жигульова

«26» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА З КЛІНІЧНОЇ ПРАКТИКИ ПРИ МУЛЬТИСИСТЕМНІЙ ПАТОЛОГІЇ

підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої
освіти

за освітньо-професійною програмою Фізична реабілітація

спеціальності 227 Терапія та реабілітація

галузі знань 22 Охорона здоров'я

Освітня кваліфікація: Магістр терапії та реабілітації

за спеціалізацією 227.01 Фізична терапія

Професійна кваліфікація: Фізичний терапевт

Кількість кредитів: 9 кредитів ECTS (270 годин)

мова навчання українська

2025-2026 навчальний рік

Розробники програми: доктор медичних наук, професор Христич Т. М., к.мед.н., доцент, доцент кафедри фізичної реабілітації та медико-біологічних основ фізичного виховання Чаплінський Р. Б.

Ухвалено на засіданні кафедри фізичної реабілітації та медико-біологічних основ фізичного виховання

Протокол № 10 від «26» серпня 2025 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-
професійної програми

Руслан БУТОВ

ВСТУП

Пріоритетними завданнями національної системи вищої освіти є: забезпечення умов для опанування системою знань та підготовка молоді до подальшої практичної професійної діяльності, випуск конкурентоспроможних на ринку праці фахівців. Це передбачає виховання у студентів під час навчання у закладі вищої освіти незалежних від науково-педагогічного працівника практичних навичок пошуку необхідної інформації, формування високої відповідальності здобувача вищої освіти за результати своєї навчальної, наукової та творчої діяльності. Фізичний терапевт, має бути здатним засвоювати і реалізовувати досягнення світової цивілізації у своїй професійній діяльності, оволодіти сучасною методологією обґрунтування рішень і вибору стратегії діяльності з урахуванням загальнолюдських цінностей, особистісних, суспільних, державних та виробничих інтересів, а також уміти пристосовуватись до ринкових відносин на рівні участі в роботі організацій різних форм власності.

Клінічна практика – необхідний етап у підготовці майбутніх фахівців сфери фізичної терапії. Вона проходить в умовах максимально наближених до справжніх умов майбутньої професійної діяльності. Практика спрямована на закріплення знань теоретичного курсу з дисциплін професійної підготовки та на практичне пізнання закономірностей і принципів професійної діяльності. Практична діяльність спонукає здобувачів вищої освіти шукати питання щодо змісту, методів і форм професійної діяльності в сфері фізичної терапії, а саме виконання обов'язків фізичного терапевта.

Метою клінічних практик, що передбачені освітньо-професійними програмами підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 227 Терапія та реабілітація є підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних професіоналів сфери фізичної терапії, здобуття здобувачами вищої освіти компетенцій для вирішення складних спеціалізованих задач, практичних проблем дослідницького та/або інноваційного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов реабілітаційного процесу при мультисистемних порушеннях.

Практика здобувачів вищої освіти факультету фізичної культури проводиться на основі законів України «Про освіту», «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом МО України від 08.04.1993 р. за № 93, з урахуванням «Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка», затвердженого вченою радою університету 26.02.2020 р., протокол № 2, «Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція), затвердженого вченою радою університету 30 серпня 2021 року, протокол № 10.

МЕТА, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ, КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПОВИННІ БУТИ СФОРМОВАНІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Цілі практики полягають у набутті студентами практичних навичок і компетенцій, закріплення набутих та отримання нових умінь і навичок необхідних для успішного виконання професійних обов'язків фізичного терапевта.

Методи навчання.

Словесні, наочні та практичні методи фізичної терапії для роботи з різними нозологічними групами, вирішення проблемних завдань; інтерактивні методи, технології дистанційного навчання; технології організації та проведення занять.

Завдання практики:

- ознайомити здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня з видами, умовами та обставинами професійної діяльності в конкретних лікувально-профілактичних і оздоровчо-реабілітаційних закладах;
- розвинути та вдосконалити сукупність професійних практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти з фізичної терапії для відновлення здоров'я, порушеного різними захворюваннями, або формування і розвитку компенсаторно-пристосувальних навиків при обмеженні життєдіяльності з метою підвищення якості життя пацієнтів;
- оволодіння сучасними підходами до призначення засобів фізичної терапії при різних захворюваннях з урахуванням етапу відновного лікування та рухових режимів;
- навчання студентів інноваційним формам та методам організації, планування професійної діяльності фізичного терапевта.
- сформувати, розвинути і закріпити комплекс морально-психологічних якостей, як невід'ємної частини професійної підготовки фахівців з фізичної терапії для провадження ними майбутньої професійної діяльності;
- забезпечити зростання рівня професійної компетентності магістрів;
- навчання здобувачів вищої освіти приймати ефективні рішення проблем, які виникають в ході практичної діяльності.

Керівництво практикою: є кафедра фізичної реабілітації та медико-біологічних основ фізичного виховання, керівник від кафедри, керівник від бази практики.

Формування загальних та спеціальних (фахових компетентностей).

Загальні компетентності.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Здатність виявляти та вирішувати проблеми.

Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Здатність працювати автономно.

Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові предметні) компетентності.

Здатність визначати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної, духовної сфер, обмеження заняттєвої участі пацієнта відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).

Здатність клінічно мислити, планувати терапію, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи доказової практики (Evidence-based practice), аналізувати та інтерпретувати результати, вносити корективи до розробленої програми фізичної терапії або ерготерапії чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану.

Здатність ефективно спілкуватися з пацієнтом/клієнтом, його родиною й опікунами, формувати розуміння власних потреб пацієнта та шукати шляхи їх реалізації, розробляти та впроваджувати домашню програму терапії.

Здатність до роботи у реабілітаційній команді та міжособистісної взаємодії з представниками інших професійних груп різного рівня.

Здатність надавати першу медичну (долікарську) допомогу за умов надзвичайних ситуацій та військових дій, розуміти основи тактичної медицини.

Спеціальні (фахові предметні) компетентності. Спеціалізація 227.01 Фізична терапія.

Здатність розуміти клінічний та реабілітаційний діагноз пацієнта/ клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування.

Здатність обстежувати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією за допомогою стандартизованих та нестандартизованих інструментів оцінювання, визначати фізичний розвиток та фізичний стан.

Здатність прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.

Здатність проводити фізичну терапію осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях.

Здатність планувати та контролювати тривалість та інтенсивність терапевтичних заходів для забезпечення їх відповідності стану здоров'я, функціональним можливостям пацієнта/клієнта та цілям фізичної терапії.

Здатність провадити наукову діяльність у сфері фізичної терапії.

Здатність здійснювати викладацьку діяльність (зокрема, як керівник/методист/супервізор клінічних практик).

Управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів у фізичній терапії, керувати

роботою асистентів, помічників та волонтерів.

Програмні результати навчання.

Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

Уміти вибирати і аналізувати інформацію про стан пацієнта.

Проводити фізичну терапію пацієнтів/клієнтів різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями.

Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності.

Проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення порушень функції, активності та участі.

Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний інструментарій.

Спілкуватися з пацієнтом/клієнтом для визначення його потреб та очікувань щодо його рухової активності та результатів фізичної терапії.

Прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій та мультисистемній патології.

Встановлювати цілі втручання.

Створювати (планувати) програму фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану.

Реалізовувати програми фізичної терапії фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану відповідно до наявних ресурсів і оточення.

Здійснювати етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта, аналізувати результати виконання програми фізичної терапії.

Коректувати хід виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів.

Проводити самостійну практичну діяльність.

Розробляти та викладати спеціалізовані навчальні дисципліни у закладах вищої освіти, брати участь в реалізації освітніх програм як клінічний керівник/методист/супервізор навчальних практик.

Планувати та здійснювати власний професійний розвиток, планувати та оцінювати професійний розвиток колективу.

Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у сфері фізичної терапії, висувати і перевіряти гіпотези, обирати методики та інструменти досліджень, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.

Дотримуватись основних юридичних та етичних вимог, провадити діяльність зі згоди пацієнта/клієнта.

Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах в умовах військового часу; вибирати методи та засоби збереження життя.

СТРУКТУРА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Для здобувачів вищої освіти галузі знань 22 Охорона здоров'я освітнього ступеня «магістр» денної форми здобуття вищої освіти організовується і проводиться *клінічна практика при мультисистемній патології*, 3 семестр, 6 тижнів, 9 кредитів, що складає 270 годин, диференційований залік).

Бази практики. Клінічна база забезпечує адміністративну підтримку клінічної освіти, беручи участь в укладанні договору між навчальним закладом та клінічною базою. Заклад відповідає за виділення достатньої кількості кваліфікованих фізичних терапевтів, що будуть забезпечувати програму освіти для студентів, а також забезпечує наявність чітко визначених обов'язків та сферу відповідальності всіх фізичних терапевтів. Для цього потрібно розуміти вплив впровадження настанов та необхідної супервізії (відповідно до І того, що зазначається в цьому документі та в «Додатку до стандарту вищої освіти») на організацію робочого процесу та навантаження фізичних терапевтів.

Засвоєння здобувачами освітнього ступеня магістра за спеціальністю 227 Терапія та реабілітація спеціальних (фахових) компетентностей повинно здійснюватися на клінічних базах закладу освіти відповідного профілю, відповідно до навчальних планів. Клінічні практики/ клінічне навчання проводяться у спеціалізованих підрозділах із залученням профільних фізичних терапевтів. Професійна підготовка на клінічних базах повинна враховувати специфіку кожної дисципліни та, з метою засвоєння фахових компетенцій, обов'язково передбачати використання симуляційних методів навчання, роботу із застосуванням відповідного обладнання та безпосередню роботу з пацієнтом клієнтом; Проходження кожної клінічної практики/ клінічного навчання у повному обсязі є обов'язковим. Для забезпечення клінічних практик необхідно укласти договори про співробітництво із закладами охорони здоров'я, соціального захисту тощо, що надають реабілітаційну допомогу в гострому, післягострому та довготривалому періодах.

Базами практик можуть бути реабілітаційні заклади, відділення, підрозділи у галузях охорони здоров'я, соціального захисту, освіти тощо, які забезпечують усі аспекти менеджменту пацієнта / клієнта з порушеннями функцій та обмеженням життєдіяльності, що потребує фізичної терапії: обстеження, планування, втручання, контроль та їхні складники. Причинами дисфункцій можуть бути неврологічні, кардіо-респіраторні, м'язово-скелетні та інші порушення або їх поєднання. Студентам слід надати можливість працювати з пацієнтами / клієнтами різного віку та у різних клінічних умовах, демонструвати професійні навички та поведінку, щоб досягти результатів клінічного навчання. Клінічне навчання здійснюється під супервізією фізичних терапевтів, які працюють на базах практик. У випадку відсутності фізичного терапевта та фізіотерапевтичних послуг у місці проведення клінічної/навчальної практики супервізором може бути викладач закладу вищої освіти, який є фізичним терапевтом.

Із базами практики (підприємствами, організаціями, установами усіх форм власності) Університет укладає договори на проведення практики здобувачів вищої освіти Університету за формою, визначеною в наказі Міністерства освіти України від 08 квітня 1993 р. № 93 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 30 квітня 1993 р. за № 35).

Тривалість дії договорів узгоджують договірні сторони. Вона може бути визначена на період конкретного виду практики або на термін до п'яти років.

Укладання договорів з базами практик завершують за 10 календарних днів до початку практики.

Фінансові взаємовідносини Університету з базами практики регулюють договори на проведення практики здобувачів вищої освіти Університету

Бази практик мають відповідати вимогам:

- наявність структур, що відповідають професійній діяльності за спеціальностями/спеціалізаціями, за якими здійснюється підготовка фахівців в Університеті;
- можливість забезпечення кваліфікованого керівництва практикою здобувачів вищої освіти;
- надання здобувачам вищої освіти на час практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмі практики (за наявності відповідних вакансій);
- надання здобувачам вищої освіти права користування бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності бази практики;
- можливість працевлаштування випускників Університету.

У разі підготовки фахівців за цільовими договорами базами практики здобувачів вищої освіти є організації, установи, для яких здійснюється така підготовка. Якщо в договорі на підготовку фахівця обумовлено місце проведення практики, окремі договори не укладають. У разі підготовки фахівців за замовленнями фізичних, юридичних осіб бази практики можуть визначатись умовами договору (контракту) на їх підготовку. У випадку підтверджені участі здобувана вищої освіти в міжнародних програмах, програмах академічної мобільності, здобувач вищої освіти може проходити виробничу практику впродовж навчального року в другій половині дня у вільний від навчання час в обсязі, передбаченому навчальним планом підготовки фахівців певної спеціальності (ОП) за індивідуальним графіком. У межах академічної мобільності здобувачам вищої освіти може бути надана можливість проходження виробничої практики на сучасних профільних підприємствах або в університетах інших країн у порядку, встановленому чинним законодавством і договорами про співпрацю, укладеними Університетом з іншими закладами вищої освіти, науковими установами тощо інших держав.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях, зокрема й закордонних, згідно з укладеними договорами та у структурних

підрозділах Університету, що забезпечують виконання програми практики.

Практику здобувачів вищої освіти Університету проводять на базах практики - підприємствах, організаціях, установах, зокрема й закордонних, підрозділах Університету, що забезпечують виконання в повному обсязі робочої програми практики.

Здобувачі вищої освіти можуть самостійно, за погодженням із відповідною кафедрою, обирати місце проходження виробничої практики і пропонувати її для укладання відповідного договору.

Тривалість дії договорів узгоджують договірні сторони. Вона може бути визначена на період конкретного виду практики або на термін до п'яти років.

Укладання договорів з базами практик завершують за 10 календарних днів до початку практики.

У разі проведення практики на кафедрах факультету фізичної культури договори не укладають.

У межах академічної мобільності здобувачам вищої освіти може бути надана можливість проходження виробничої практики на сучасних профільних підприємствах або в університетах інших країн у порядку, встановленому чинним законодавством і договорами про співпрацю, укладеними Університетом з іншими закладами вищої освіти, науковими установами тощо інших держав.

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Відповідальність за організацію, проведення і контроль проходження практики здобувачів вищої освіти покладається на ректора Університету.

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює завідувач практики Університету.

Відповідальними за організацію і проведення практики на факультеті є декан факультету та завідувачі кафедр.

Безпосереднє навчально-методичне керівництво забезпечують відповідні кафедри Університету.

Навчально-методичне керівництво, контроль за виконанням програм практики здійснюють керівники практики (від кафедр та від баз практик).

До керівництва практики залучають досвідчених науково-педагогічних працівників, зі стажем роботи не менше ніж 3 роки відповідного профілю або викладацького стажу роботи в закладах вищої освіти.

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення клінічної практики при мультисистемній патології на факультеті фізичної культури є:

- організація роботи згідно змісту Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

- розробка робочої програми практики здобувачів вищої освіти, підготовка яких здійснюється за спеціальністю 227 Терапія та реабілітація, спеціалізацією 227.01 Фізична терапія;

- визначення та моніторинг баз практики;
- розподіл студентів за базами практики;
- укладання договорів про проведення практики між Університетом та базою практики згідно вимог;

- при потребі, складання кошторису-калькуляції щодо витрат на проведення практики студентів;

- призначення керівників практики від кафедр факультету фізичної культури та кафедр Університету;

- складання тематики індивідуальних завдань на практику;

- визначення, розробка та підготовка форм звітної документації за результатами проведення практики.

Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність студентів і керівників практики є Наскрізна програма практики.

На початку практики здобувачі вищої освіти проходять інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомлюються з правилами внутрішнього розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. При зарахуванні здобувачів вищої освіти на штатні посади на час проходження

практики на них розповсюджуються законодавство про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства. На здобувачів вищої освіти, не зарахованих на штатні посади, також розповсюджуються правила внутрішнього розпорядку підприємства.

Наказом ректора університету про проведення практики здобувачів вищої освіти визначається:

- вид, терміни та місце проведення практики;
- список здобувачів вищої освіти, яких направляють на практику;
- керівник, відповідальний за організацію практики та оформлення підсумкового звіту за її результатами, керівники практики від кафедри;
- посадова особа, на яку покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням;
- терміни проведення та оцінювання практики;
- терміни звітування про результати проведення практики.

За підготовку проекту наказу на практику відповідає факультетський керівник практики, методист/провідний фахівець навчального відділу.

Строк оформлення наказу на проведення практики - 5 робочих днів до початку практики.

Завідувач практики Університету:

- здійснює загальну організацію всіх видів практик здобувачів вищої освіти та контроль за їх проведенням в Університеті;
- контролює відповідність навчальним планам видів і строків проведення практики;
- забезпечує та контролює проведення всіх організаційних заходів перед направленням здобувачів вищої освіти на практику: розподіл їх за базами практики, інструктаж про порядок проходження практики, інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності, надання здобувачам вищої освіти необхідних документів (направлення, програми, щоденник практики, індивідуальне завдання, теми курсової роботи, дипломної роботи, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо);
- контролює розробку наскрізних і робочих програм практик, методичних рекомендацій із питань організації та проведення практик здобувачів вищої освіти;
- узгоджує договори з підприємствами, організаціями, установами на проведення практик, визначає обов'язки Університету і бази практики щодо організації та проведення практик;
- контролює проведення практики, аналізує та узагальнює її результати;
- має право у складі комісії брати участь у підбитті підсумків із практики;
- оформлює акт здачі - приймання послуг(робіт) між Університетом та організацією, підприємством, установою тощо (за умови укладання договорів з оплатою за керівництво практикою);

- аналізує звіти кафедр і факультетських керівників за результатами практики та готує річний звіт про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Університету із зауваженнями та пропозиціями щодо її поліпшення;
- звітує про результати практики на ректораті та вченій раді Університету.

Роль координатора клінічного навчання передбачає:

- організація та забезпечення клінічного навчання згідно законодавчих, етичних та практичних професійних настанов;
- налагодження та підтримка комунікації з уповноваженою особою від бази практики упродовж клінічного навчання;
- укладання договору про співпрацю між ЗВО та базами практики;
- встановлення цілей клінічної практики та прогнозованих результатів клінічного навчання на базі практики;
- надання настанов клінічним супервізорам щодо очікуваного рівня засвоєння результатів клінічного навчання студентів;
- комунікація зі студентами щодо встановлення та досягнення очікуваного рівня результатів клінічного навчання;
- комунікація з клінічними супервізорами щодо виконання академічної програми та досягнення очікуваних результатів клінічного навчання;
- підготовка документації та контроль за її веденням;
- оцінювання загальних результатів клінічного навчання;
- вирішення конфліктних ситуацій під час клінічного навчання.

Декан факультету:

- відповідає за організацію та проведення практики на факультеті;
- керує навчально-методичним забезпеченням практики на факультеті: здійснює контроль за своєчасною розробкою, перевиданням програм практики;
- контролює роботу кафедр і науково-педагогічних працівників з організації та проведення практики здобувачів вищої освіти, виконання програми практики, своєчасне складання заліків;
- контролює своєчасне подання звітної документації за підсумками практики;
- заслуховує на вченій раді факультету звіти кафедр, факультетського керівника за підсумками проведення практик та вносить пропозиції з удосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Безпосереднє навчально-методичне керівництво практикою здобувачів вищої освіти здійснює завідувач відповідної кафедри.

Завідувач кафедри:

- призначає керівниками практики найбільш досвідчених науково-педагогічних працівників;
- спільно з факультетським керівником практики проводить моніторинг баз практик із метою найбільш ефективного використання їх для практичної

підготовки здобувачів вищої освіти;

- спільно з гарантом освітньої програми, факультетським керівником практики організовує розробку наскрізних програм практики;
- бере участь у розробці наскрізних та робочих програм практик;
- погоджує тематику індивідуальних завдань на період проведення практики;
- відповідає за забезпечення керівників від бази практики навчально-методичною документацією (програмами, переліком індивідуальних завдань);
- призначає керівників практики та забезпечує за можливості їх виїзд на бази практик за декілька днів до їх початку для перевірки готовності до прийому студентів і ознайомлення керівників баз практик з документацією з проведення практики;
- бере участь в організації та проведенні настановних інструктивних нарад із питань практики та підсумкових конференцій за її результатами;
- контролює проведення інструктажів з охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- здійснює навчально-методичне керівництво і контроль за проведенням усіх видів практики, що проводяться на кафедрі;
- вносить пропозиції про склад комісії з прийому заліків з практики;
- подає в деканат до початку переддипломної практики пропозиції щодо закріплення за здобувачами вищої освіти тем дипломних робіт, керівників, термін їх виконання;
- обговорює підсумки практики та аналізує виконання програм практики на засіданні кафедри, розробляє заходи з покращення якості керівництва практикою;
- подає до деканату звіти про проведення практики з пропозиціями щодо вдосконалення її організації.

Факультетського керівника практик щорічно призначають наказом ректора на підставі службової записки декана факультету з числа висококваліфікованих науково-педагогічних працівників, які мають стаж роботи не менше ніж три роки викладацького стажу роботи в закладах вищої освіти.

Факультетський керівник практик:

- здійснює планування, загальну організацію, навчально-методичне керівництво та облік результатів усіх видів практики на факультеті;
- забезпечує відповідність навчальним планам видів і строків проведення практики на факультеті;
- спільно з методистом/фахівцем навчального відділу щорічно згідно з робочими навчальними планами складає графік проведення всіх видів практик на факультеті та забезпечує його виконання;
- у складі робочої групи розробляє наскрізну програму практики, робочі програми практик, методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти і керівників практик з питань її організації та проведення;
- спільно з методистом/фахівцем навчального відділу забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед направленням здобувачів вищої

освіти на практику: розподіл їх за базами практики, інструктаж про порядок проходження практики, інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності, надання необхідних документів (направлення, програми, щоденник практики, індивідуальне завдання, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо);

- забезпечує своєчасність складання проектів наказів про проведення практики здобувачів вищої освіти факультету та звітів за видами практики;
- організовує на факультеті настановні інструктивні наради з питань практики та підсумкові конференції за її результатами; повідомляє здобувачів вищої освіти про порядок звітування з практики, критерії оцінювання та форми звітування; контролює своєчасність захисту результатів практик на кафедрах;
- контролює виконання програм практики та дотримання цього Положення;
- здійснює поточний і підсумковий контроль проходження практик здобувачами вищої освіти факультету;
- проводить наради із безпосередніми керівниками практик здобувачів вищої освіти та відповідальними за конкретні види практик на кафедрах;
- бере участь у засіданнях кафедр, науково-методичних, вчених рад факультету, на яких обговорюють питання про стан організації та проведення усіх видів практики;
- має право у складі комісії брати участь у підбитті підсумків практики;
- звітує перед деканом і вченою радою факультету про підсумки проведення практик та вносить пропозиції з удосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти на факультеті;
- готує підсумковий звіт про проведення всіх практик на факультеті із зауваженнями та пропозиціями щодо удосконалення практики, надає його завідувачу практики Університету у строк, установлений наказом ректора.

Керівника практики від кафедри призначають наказом ректора відповідно до навчального навантаження науково-педагогічних працівників.

Керівник практики здобувачів вищої освіти від кафедри:

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед направленням здобувачів вищої освіти на практику: інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності, правил поведінки (в установах, організаціях, на підприємствах), надає здобувачам вищої освіти необхідні документи (направлення, програму, щоденник практики, індивідуальне завдання, тему курсової роботи чи дипломної роботи, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо);
- повідомляє здобувачів вищої освіти про форми звітності;
- бере участь у розробці програм практик;
- бере участь у розподілі здобувачів вищої освіти за базами практики;
- розробляє тематику індивідуальних завдань на практику та видає їх здобувачам вищої освіти до початку практики;
- узгоджує з керівником практики від бази практики індивідуальні завдання з урахуванням особливостей бази практики;
- до початку практики проводить зі здобувачами вищої освіти інструктаж

з безпеки життєдіяльності та охорони праці, оформляє відповідні документи;

- бере участь у настановних інструктивних нарадах та підсумкових конференціях з питань практики;
- відстежує своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до місць практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та строками її проведення;
- забезпечує спільно з керівником практики від бази практики високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролює забезпечення необхідних умов праці, організації побуту здобувачів вищої освіти на базі практики та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- надає методичну допомогу здобувачам вищої освіти під час виконання ними індивідуальних завдань, перевіряє робочу документацію;
- надає методичну допомогу здобувачам вищої освіти у підготовці до проведення занять, відвідує та оцінює залікові заходи, аналізує їх;
- проводить консультації щодо опрацювання зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;
- інформує здобувачів вищої освіти про порядок подання звітів про практику та їх захисту;
- перевіряє звітну документацію здобувачів вищої освіти;
- приймає захист звітів здобувачів вищої освіти про практику в складі комісії, оцінює результати практики здобувачів вищої освіти, виставляє оцінки в залікові книжки;
- здає звіти здобувачів вищої освіти про практику на кафедру;
- готує звіт про проведення практики.

Обов'язки керівника практики від бази практики визначає договір між Університетом і базою практики.

Керівник практики від бази практики, який здійснює загальне керівництво практикою, несе особисту відповідальність за її проведення.

Керівник практики від бази практики:

- розподіляє здобувачів вищої освіти за робочими місцями відповідно до графіка проходження практики, забезпечує ефективність її проходження;
- забезпечує проведення інструктажу з охорони праці та безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки на базі практики та на робочому місці під час виконання конкретних видів робіт; ознайомлює студентів з організацією робіт на конкретному робочому місці;
- забезпечує проходження практики здобувачами вищої освіти в структурних підрозділах підприємства, організації, установи;
- забезпечує та контролює дотримання здобувачами вищої освіти правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- створює необхідні умови для оволодіння здобувачами вищої освіти новою технікою, сучасними технологіями та методами організації праці, сприяє підбору матеріалу для виконання курсових і дипломних робіт;

- оцінює якість проходження практики здобувачами вищої освіти, складає на них характеристику з відображенням виконання програми практики, якості професійних знань та вмінь.

Обов'язки керівника практики від бази. (Супервізор). Клінічний супервізор - це фізичний терапевт, що практикує в установі, яка є базою для проведення клінічної практики. Він надає очну супервізію, вказівки та є наставником для студентів. Обов'язки клінічного супервізора:

- планувати навчальний досвід студента під час практики;
- ознайомити студента з клінічною базою, очікуваннями, порядком та правилами роботи, включаючи вимоги до зовнішнього вигляду, графіку, часу зустрічей. весь час бути прикладом для наслідування під час проведення навчання;
- бути наставником і супервізором весь час протягом практики;
- у відповідності до рівня освіти студента, його досвіду та успішності навчання забезпечувати рівень супервізії і відповідальності студента;
- оцінювати результати роботи студента, ґрунтуючись переважно на *очному спостереженні* студента. Втім, можна брати до уваги зворотний зв'язок від інших членів команди та пацієнтів;
- використовувати обраний інструмент оцінювання як підґрунтя для оцінювання студента;
- володіти знаннями щодо та дотримуватися правових, етичних настанов та настанов з професійної практики, прийнятих у професії.

За наявності вакантних місць студенти можуть бути зараховані на штатні посади, якщо робота на них відповідає вимогам програми практики. При цьому не менше 50 % часу відводиться на загальнопрофесійну підготовку за програмою практики.

Здобувачі вищої освіти спеціальності 227 Терапія та реабілітація при проходженні практики зобов'язані:

- взяти участь у настановній конференції з питань організації практики у визначений деканатом факультету час;
- до початку практики отримати від керівника практики від кафедри направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення необхідних документів;
- до початку практики пройти в Університеті інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- своєчасно прибути на базу практики;
- якісно та в повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, індивідуальне завдання;
- ознайомитися та суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку на базі практики;

- своєчасно оформити звіт та захистити його в терміни, визначені наказом.

Навчально-методичне керівництво і виконання програм практик забезпечують відповідні кафедри. До керівництва практикою здобувачів вищої освіти залучають досвідчених науково-педагогічних працівників кафедр зі стажем роботи не менше ніж три роки відповідного профілю або викладацького стажу роботи в закладах вищої освіти.

Тривалість щоденної аудиторної роботи на базі практики 6 годин.

Тривалість щоденної самостійної роботи впродовж проходження виробничої практики 3 години.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Очікувані результати виробничої практики: здобувачі вищої освіти після проходження практики мають **знати**:

- особливості організації системи використання засобів та методів відновлення на етапах терапії;
- механізми лікувального ефекту фізичних вправ, масажу, природних фізичних чинників;
- медико-біологічні та педагогічні принципи складання програм фізичної терапії;
- психологічні аспекти фізичної терапії;
- показання та протипоказання до проведення тестів з фізичними навантаженнями для визначення рухових спроможностей;

По завершенні терміну проходження практики здобувачі вищої освіти повинні **вміти**:

- програмувати заняття з фізичної терапії з використанням таких основних засобів, як гімнастика, ходьба та біг, теренкур, плавання, рухові ігри, різні види туризму та ін.;
- коротко, емоційно та доступно пояснити завдання заняття та особливості рекомендованих рухових дій;
- забезпечити безпеку занять;
- швидко встановити педагогічно виправдані контакти з хворими.
- планувати рухові завдання пацієнтам для самостійної роботи з терапії.

Засоби діагностики результатів навчання: проведення навчально-реабілітаційних занять в спеціалізованих навчальних закладах, оформлення звітної документації.

Послідовність видів робіт під час проходження клінічної практики при мультисистемній патології:

1-й тиждень

- Взяти участь у настановній конференції закладу вищої освіти.
- Ознайомитися з лікувально-реабілітаційною роботою бази практики.
- Ознайомиться із структурою бази практики, організацією лікувально-реабілітаційного процесу в ньому, здійснення керівництва лікувально-реабілітаційною роботою шляхом бесід з адміністрацією, медичними працівниками, спеціалістами з фізичної терапії.
- Ознайомлення з технікою безпеки та правилами поведінки (настановна конференція).
- Спостереження за організацією роботи кабінетів фізичної терапії, масажу, кінезотерапії, фізіотерапії, тренажерного залу, тощо.

2-3-й тиждень

- Ознайомлення з індивідуальним планом роботи фізичного терапевта.

- Спостереження за роботою фізичного терапевта.
- Аналіз історій хвороби / (амбулаторних карт) хворих.
- Збір й аналіз анамнестичних даних.
- Визначення завдань фізичної реабілітації для конкретного хворого.
- Визначення терміну тривалості реабілітаційних заходів, вибір необхідних засобів, форм і методів реабілітації.
- Визначення послідовності виконання та дозування навантаження.
- Оформлення з індивідуальним реабілітаційним планом з урахуванням всіх її розділів.
- Визначення реабілітаційного потенціалу хворого.

4-5-6-й тиждень

- Підготовка пацієнта до виконання терапевтичних вправ та кінезотерапії.
- Проведення проб на виявлення функціонального стану організму.
- Проведення проб на виявлення розвитку фізичних якостей.
- Проведення комплексів терапевтичних вправ при різних захворюваннях.
- Проведення комплексів кінезотерапії при різних захворюваннях.
- Проведення дезінфекційних заходів після терапевтичних вправ та кінезотерапії.
- Заповнення документації у кабінеті терапевтичних вправ.
- Підготовка пацієнта до масажних процедур.
- Заповнення документації у кабінеті масажу.
- Проведення основних прийомів масажу на різних ділянках тіла.
- Проведення дезінфекційних заходів після масажу.

Етапи клінічної практики при мультисистемній патології

Клінічна практика при мультисистемній патології проходить декілька етапів.

Етапи практики	Характеристика
Перший етап – Настановна конференція	Перед початком практики здобувач вищої освіти проходить настановну конференцію, яка включає в себе ознайомлення з: - метою практики - основними завданнями практики - вимогами до практикантів - порядком оформлення звітної документації - тощо
Другий етап – Клінічна практика при мультисистемній патології:	
Перший тиждень	Упродовж першого тижня здобувач вищої освіти знайомиться з базою практики та персоналом бази практики, вивчає документацію, індивідуальні реабілітаційні плани, медичні картки хворих, проходить ознайомлення з медичними, діагностичними та реабілітаційними кабінетами та обладнанням,

	складає індивідуальний план практики.
Другий тиждень Третій тиждень	Упродовж другого та третього тижня здобувач вищої освіти виконує роботу фізичного терапевта у кабінетах терапевтичних вправ, масажу, фізіопроцедур, кінезотерапії та інших.
Четвертий тиждень П'ятий тиждень	Упродовж четвертого та п'ятого тижня здобувач вищої освіти виконує роботу фізичного терапевта у кабінетах терапевтичних вправ, масажу, фізіопроцедур, кінезотерапії та інших.
Шостий тиждень	Упродовж шостого тижня здобувач вищої освіти закріплює знання, отримані на практиці, складає висновки та звітну документацію.
Третій етап – Заклучна конференція / диференційований залік	На заключній конференції здобувачі вищої освіти звітують про проведену роботу, висловлюють пропозиції щодо організації практики.

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми та методи оцінювання

Поточне та контрольне оцінювання практичної діяльності здобувачів вищої освіти спеціальності 227 Терапія та реабілітація СВО «магістр» здійснюється із використанням таких форм та методів:

- характеристика керівника практики від бази практики (у щоденнику практики);
- оцінка звіту керівником від кафедри (паперовий варіант звіту здається на перевірку керівнику практики);
- оцінювання керівником практики від бази практики (зазначення оцінки в характеристиці або відгуку у щоденнику практики);
- оцінка звітної документації практикантів, яка входить в обов'язковий перелік, передбачений робочою програмою (уся звітна документація формується в окрему папку та здається на перевірку керівнику практики.
- оцінка виконання індивідуального завдання із запропонованого переліку (здається безпосередньо керівнику практики від кафедри; результати індивідуального завдання здобувач має продемонструвати у вигляді презентації під час звітної конференції);
- аналіз контрольних заходів (індивідуальне обговорення керівника зі здобувачем);
- оцінка захисту результатів практики та аналіз рекомендацій здобувачів вищої освіти стосовно покращення якості практичної підготовки (обґрунтована доповідь здобувача вищої освіти);
- диференційований залік.

Критерії оцінювання

Оцінювання практики. На початку практики здобувачів вищої освіти ознайомлюють з вимогами до проходження практики та критеріями її оцінювання.

Критерії оцінювання клінічної практики згідно навчальних завдань

1. Проведення обстеження та оцінка результатів обстеження пацієнта/клієнта	● Проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення порушень функції, активності та участі; ● Вибір необхідних і доцільних методів обстеження; ● З'ясування протипоказів та застережень щодо проведення заходів фізичної терапії; ● Планування здійснення цього обстеження; ● Правильність пояснення пацієнту його дій впродовж обстеження; ● Виконувати об'єктивне обстеження, визначати психомоторний та фізичний розвиток, фізичний стан пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний інструментарій; ● Вірність інтерпретації показників; ● Правильність виконання обстеження; ● Порівняння даних показників з нормативними значеннями; ● Розуміння причин зміни обстежуваного показника від особливостей функціонування органу
2. Створення та виконання програми фізичної терапії	● Визначення основних реабілітаційних проблем пацієнта; ● Визначення основних завдань фізичної терапії; ● Вибір необхідних засобів фізичної терапії; ● Планування послідовності дій; ● Створює програму фізичної терапії, безпечною, ефективною, орієнтованою на пацієнта/клієнта та базується на наукових доказах, яка є частиною командного індивідуального реабілітаційного плану; ● Обговорює з пацієнтом/клієнтом ризики та переваги використання альтернативних

	втручань; ● Підбирає і планує втручання з урахуванням сімейної ситуації та ресурсів пацієнтів/клієнтів; ● Вірна послідовність застосування засобів фізичної терапії, їх дозування; ● Корекція реабілітаційних дій в залежності від динаміки стану пацієнта; ● Контроль за станом пацієнта та гнучкий підхід у застосуванні засобів фізичної терапії;
3. Співпраця та спілкування з пацієнтом/клієнтом та його родиною та опікунами	● Чіткість вказівок наданих пацієнту; ● Мотивація до занять; ● Надання пацієнту необхідної інформації (результати обстеження, вплив засобів фізичної терапії на його організм, про користь, обсяг та зміст фізичної терапії за період проведення реабілітаційних заходів.); ● Позитивний настрій; ● Професійне спілкування з пацієнтом/клієнтом; ● Вміти розробляти та впроваджувати домашню програму реабілітації; ● Наведення контакту з пацієнтом та подальша співпраця.
4. Ведення документації	● Наявність щоденника практики; ● Наявність звіту проходження практики; ● Грамотність записів у щоденнику; ● Вчасність пред'явлення документації за вимогою; ● Наявність у робочих записах в щоденнику всіх аспектів надання послуг з фізичної терапії, включаючи скринінг, обстеження, оцінку та план надання послуг, втручання, реакцію на втручання, планування виписки, обговорення з сім'єю пацієнта/клієнта та спілкування з іншими особами, які беруть участь у наданні послуг.
5. Професійне зростання	● Більш фахове застосування засобів фізичної терапії; ● Демонструє професійну поведінку у будь-яких ситуаціях відповідно до законодавчих, етичних та практичних професійних настанов; ● Вияв ініціативи щодо більш детального

	вивчення роботи бази практики, особливостей лікувально-реабілітаційного процесу; ● Під наглядом фізичного терапевта самостійне проведення усіх етапів реабілітаційного втручання; ● Робота з додатковою науково-методичною літературою.
6. Захист практики	● Вміння викласти основні аспекти роботи, що виконувалась на базі практики; ● Відповіді на питання членів комісії.

Картка оцінювання

Проходження “Клінічної практики при мультисистемній патології”

На базі _____

ППП _____

Курс _____

Група _____

Обсяг практики _____ год., загальна кількість днів практики _____

З них пропущено _____

Підсумок виконання завдань практики

№	Критерії оцінювання	Сума балів
1.	Проведення обстеження та оцінка результатів обстеження пацієнта	20 балів
2.	Створення та виконання програми фізичної терапії	20 балів
3.	Співпраця та спілкування з пацієнтом та його сім'єю	10 балів

4.	Ведення документації	10 балів
5.	Професійне зростання. Робота у мультидисциплінарній команді.	20 балів
6.	Захист практики	20 балів
Максимальна сума балів – 100. З них 30 балів від керівника практики від бази практики (1-й та 3-й критерій), 20 балів виставляє координатор клінічного навчання за професійний розвиток студента (5-й критерій), 20 балів від керівника практики від ЗВО (2-й та 4-й критерій) та 20 балів – захист практики.		

Рівні досягнутих результатів здобувачів ВО під час проходження виробничої клінічної практики.

1-й критерій Проведення обстеження та оцінка результатів обстеження пацієнта/клієнта.(max 20 балів)

Попередній рівень. 1-8 балів- ЗВО, працюючи з пацієнтом/клієнтом, демонструє непрофесійну, небезпечну, незаконну чи неетичну поведінку (небезпечно та / або неефективно проводить обстеження чи втручання, незважаючи на неодноразові вказівки керівників практик, включаючи письмові документи про інцидент(и) або проблему(и) та надані консультації.

9-11 – потребує 100% супервізії фізичного терапевта при виконанні будь-якого виду обстеження, неспроможний самостійно оцінити результати обстеження пацієнта/клієнта.

Перший рівень (низький) 12 балів

1. ЗВО, який потребує 99% - 75% супервізії під час роботи з пацієнтами/клієнтами, навіть із пацієнтами/клієнтами з простими порушеннями стану здоров'я. Потребує частого зворотного зв'язку для досягнення відповідних цілей.

2. На низькому рівні застосовує відповідні знання та навички під час роботи з пацієнтами/клієнтами з незначними порушеннями функціонування.

Другий рівень (середній) 13-14 балів

1. ЗВО, який потребує 75%-50% супервізії під час роботи з пацієнтами/клієнтами з простими порушеннями стану здоров'я та 100% часу з пацієнтами/клієнтами із складними порушеннями стану здоров'я. Під керівництвом фізичного терапевта приймає прості рішення щодо плану

реабілітації, демонструє послідовність у розвитку професійних компетентностей з простими завданнями (наприклад, опрацювання медичної документації, проведення тестуванням сили м'язів та амплітуди рухів, а також виконувати просте втручання), але не може оцінити результати обстеження, втручання та застосувати навички клінічного мислення.

2. На середньому рівні застосовує відповідні знання та навички під час роботи з пацієнтами/клієнтами з помірними порушеннями функціонування.

Третій рівень (високий) 15-16 балів

1. Здобувач вищої освіти, який потребує менше 50% супервізії під час роботи з пацієнтами/клієнтами з простими порушеннями стану здоров'я та 75% часу з пацієнтами/клієнтами із складними порушеннями стану здоров'я. Під керівництвом фізичного терапевта проводить обстеження пацієнтів, приймає рішення щодо програми фізичної терапії, розвиває здатність послідовно виконувати кваліфіковане обстеження, втручання та клінічне мислення.

2. На високому рівні застосовує відповідні знання та навички під час роботи з пацієнтами/клієнтами з складними порушеннями функціонування.

Четвертий рівень (базовий рівень) 17-18 балів

1. Студент, який потребує менше 25% супервізії під час роботи з новими пацієнтами/клієнтами або пацієнтами/клієнтами зі складними порушеннями стану здоров'я чи дуже складними порушеннями стану здоров'я, але працює автономно з пацієнтами/клієнтами з простими порушеннями стану здоров'я. під керівництвом фізичного терапевта проводить реабілітаційне втручання, приймає рішення щодо програми фізичної терапії, має навички виконання простих та складних завдань для проведення кваліфікованого обстеження, втручання та клінічного мислення.

2. На рівні фахівця (асистента фізичного терапевта/ асистента ерготерапевта) застосовує відповідні знання та навички під час роботи з пацієнтами/клієнтами з простими та складними порушеннями стану здоров'я. Студент охоче бере на себе роль лідера щодо ведення пацієнтів/клієнтів із складними та дуже складними порушеннями функціонування. Консультується з іншими фахівцями за потреби та вирішує незнайомі чи неоднозначні ситуації.

П'ятий рівень (вище базового рівня) 19-20 балів

1. Під керівництвом фізичного терапевта ЗВО здатний функціонувати без суттєвої клінічної супервізії при веденні пацієнтів/клієнтів з складними або дуже складними станами здоров'я, здатний функціонувати в незнайомих або неоднозначних ситуаціях.

2. На цьому рівні здобувач вищої освіти постійно демонструє навички проведення висококваліфікованого обстеження, втручання та клінічного

мислення. Охоче бере на себе роль лідера щодо ведення пацієнтів/клієнтів із складними або дуже складними порушеннями функціонування.

2-й критерій. Створення та виконання індивідуального реабілітаційного плану (має 20 балів)

Попередній рівень. 1-8 балів – ЗВО не може зорієнтуватися у відповідних нозологіях, не розуміє принципів складання реабілітаційних програм, навіть під керівництвом фізичного терапевта.

9-11 балів – студент потребує 100% супервізії, складно орієнтується у принципах складання реабілітаційних програм та не може провести контроль щодо їх застосування.

Перший рівень (низький) 12 балів. Потребує 99%-75% супервізії під час виконання реабілітаційних програм чи компонентів індивідуальної програми реабілітації, які стосуються фізичної терапії

Другий рівень (середній) 13-14 балів. Потребує 75%-50% супервізії під час виконання фізичних програм. Під керівництвом фізичного терапевта складає та проводить реабілітаційне втручання. Вміє надавати першу медичну допомогу.

Третій рівень (високий) 15-16 балів. Потребує менше 50% супервізії. Під керівництвом фізичного терапевта складає та проводить реабілітаційне втручання, спостерігає за ходом їх виконання, здійснює оперативний та поточний контроль, веде відповідну документацію. Вміє надавати ПМД.

Четвертий рівень (базовий рівень) 17-18 балів. Потребує 25 % супервізії. Під керівництвом фізичного терапевта Застосовує фізичні вправи, масаж, мануально-м'язові та суглобові техніки, преформовані фізичні чинники, спрямовані на поліпшення діяльності опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної, інших систем та організму в цілому, рівноваги, координації, збільшення сили, витривалості м'язів і вдосконалення вправності рухів, відновлення або компенсацію порушених чи відсутніх функцій. Вміє надавати першу допомогу

П'ятий рівень (вище базового рівня) 19-20 балів. Під керівництвом фізичного терапевта виконує індивідуальний реабілітаційний план, який стосуються фізичної терапії, спостерігає за ходом їх виконання, здійснює оперативний та поточний контроль, веде відповідну документацію. Застосовує фізичні вправи, масаж, мануально-м'язові та суглобові техніки, преформовані фізичні чинники, спрямовані на поліпшення діяльності опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної, інших систем та організму в цілому, рівноваги, координації, збільшення сили, витривалості м'язів і вдосконалення вправності рухів, відновлення або компенсацію порушених чи відсутніх функцій. Вміє надавати першу допомогу. Навчає самоогляду, пересуванню, самостійності у підтримці фізичного стану та здоров'я.

Співпрацює з лікарями фізичної та реабілітаційної медицини, фізичними терапевтами, фахівцями освіти (спеціальної освіти), терапевтами мови та мовлення (логопедами), фахівцями психічного здоров'я, соціальними працівниками.

3-й критерій. Співпраця та спілкування з пацієнтом та його сім'єю. (max 10 балів)

Попередній рівень. 1-5 балів – потребує постійної консультації фізичного терапевта. Не може знайти правильний підхід до пацієнта/клієнта та його родичів. Не може чітко сформулювати завдання для самостійної роботи пацієнта/клієнта та не може без фізичного терапевта надати консультативну допомогу родичам та опікунам.

Перший рівень (низький) 6 балів. Потребує 75 – 100% супервізії. Разом із фізичним терапевтом залучає родичів та опікунів пацієнта/клієнта до проведення програми фізичної терапії.

Другий рівень (середній) 7 балів. Потребує 75 -50% супервізії. Може разом із фізичним терапевтом надавати консультативну допомогу родичам та самим пацієнтам/клієнтам. Під наглядом фізичного терапевта проводить навчання щодо здійснення самостійних занять пацієнта/клієнта.

Третій рівень (високий) 8 балів. Потребує менше 50% супервізії. Під керівництвом фізичного терапевта залучає родичів та опікунів пацієнта/клієнта до проведення реабілітаційних заходів, проводить консультативну допомогу, у разі потреби.

Четвертий рівень. (базовий рівень) 9 балів. Потребує 25% супервізії. Під наглядом фізичного терапевта складає рекомендації для пацієнта/клієнта та його родини, щодо виконання самостійних завдань. Разом із фізичним терапевтом може чітко виокремити основні завдання та мету цих завдань.

П'ятий рівень. (вище базового рівня) 10 балів. Легко знаходить підхід до пацієнтів/клієнтів з різними нозологіями, враховує їх психоемоційний та фізичний стан. Розробляє чіткі вказівки щодо виконання самостійних завдань для пацієнта/клієнта. Під керівництвом фізичного терапевта залучає родичів та опікунів до проведення програми фізичної терапії, надає їм необхідну консультативну допомогу.

4-й критерій. Ведення документації.

Попередній рівень. 1 – 5 балів. Не грамотно заповнена документація практики, ЗВО не може вчасно пред'явити щоденник та звіт практики.

Перший рівень (низький) 6 балів. Наявність щоденника та звіту практики, суттєві недоліки у грамотності їх заповнення.

Другий рівень. (середній) 7 балів. Наявність щоденника практики та звіту проходження практики, незначні недоліки у їх заповненні, вчасність пред'явлення документації за вимогою.

Третій рівень. (високий) 8 балів. Наявність щоденника та звіту проходження практики, мають місце деякі неточності робочих записів в щоденнику та іншій документації. грамотність записів обстеження пацієнтів, вчасно за вимогою пред'являє документацію. Н

Четвертий рівень. (базовий рівень) 9 балів. Наявність щоденника та звіту проходження практики, грамотність записів обстеження пацієнтів, наявність у робочих записах в щоденнику всіх аспектів надання послуг з фізичної терапії, включаючи скринінг, обстеження, оцінку та план надання послуг, втручання, реакцію на втручання, планування виписки, обговорення з сім'єю пацієнта/клієнта та спілкування з іншими особами, які беруть участь у наданні послуг вчасно за вимогою пред'являє документацію.

П'ятий рівень (вище базового рівня) 10 балів. Наявність щоденника та звіту проходження практики, ґрунтовність та повнота записів, вчасно за вимогою пред'являє документацію. Документує всі аспекти надання послуг з фізичної терапії, включаючи скринінг, обстеження, оцінку та план надання послуг, втручання, реакцію на втручання, планування виписки, обговорення з сім'єю пацієнта/клієнта та спілкування з іншими особами, які беруть участь у наданні послуг.

5-й критерій. Професійне зростання. Робота у мультидисциплінарній команді.

Попередній рівень. 1-8 балів. Не демонструє професійну поведінку у будь-яких ситуаціях відповідно до законодавчих, етичних та практичних професійних настанов. Не виявляє бажання вдосконалювати ті чи інші практичні навички.

9-11 балів. Не виявляє ініціативи щодо більш детального вивчення роботи бази практики, особливостей лікувально-реабілітаційного процесу. Демонструє професійну поведінку у деяких ситуаціях відповідно до законодавчих, етичних та практичних професійних настанов.

Перший рівень (низький) 12 балів. Виявляє ініціативу в окремих випадках щодо більш детального вивчення роботи бази практики, особливостей лікувально-реабілітаційного процесу. Разом із фізичним терапевтом опрацьовує навчально-методичну літературу. Демонструє в окремих випадках професійну поведінку відповідно до законодавчих, етичних та практичних професійних настанов.

Другий рівень (середній) 13-14 балів. Демонструє професійну поведінку у більшості ситуаціях відповідно до законодавчих, етичних та практичних

професійних настанов. Опрацьовує додаткову науково-методичну літературу. Консультується із фізичним терапевтом та керівником практики від ЗВО.

Третій рівень (високий) 15-16 балів. Демонструє професійну поведінку у будь-яких ситуаціях відповідно до законодавчих, етичних та практичних професійних настанов. Опрацьовує додаткову науково-методичну літературу. Консультується із фізичним терапевтом та керівником практики від ЗВО. Більш фахове застосування засобів фізичної терапії.

Четвертий рівень (базовий) 17-18 балів. Демонструє професійну поведінку у різних ситуаціях відповідно до законодавчих, етичних та практичних професійних настанов. Вияв ініціативи щодо більш детального вивчення роботи бази практики, особливостей лікувально-реабілітаційного процесу. Опрацьовує навчально-методичну літературу. Більш фахове застосування засобів фізичної терапії.

П'ятий рівень (вище базового рівня) 19-20 балів. Демонструє професійну поведінку у всіх ситуаціях відповідно до законодавчих, етичних та практичних професійних настанов. Робота з додатковою науково-методичною літературою, більш фахове застосування засобів фізичної терапії, під наглядом фізичного терапевта може самостійно провести деякі етапи реабілітаційного втручання, вияв ініціативи щодо більш детального вивчення роботи бази практики, особливостей лікувально-реабілітаційного процесу.

6-й критерій. Захист практики. 20 балів.

Попередній рівень: 1-8 балів. Здобувач вищої освіти не може викласти основні аспекти роботи, яка виконувалася на базі практики. Не може відповісти на будь-які питання членів комісії.

9-11 балів: ЗВО може ясно викласти основні аспекти роботи, яка виконувалась на базі практики під час проходження виробничої практики. Не може відповісти на ключові запитання членів комісії.

Перший рівень (низький) 12 балів: Здобувач вищої освіти може частково окреслити основні аспекти роботи бази практики. Може відповісти на елементарні питання членів комісії.

Другий рівень (середній) 13-14 балів: може чітко викласти основні засади проведеної роботи. ЗВО може обґрунтовано відповісти на деякі питання членів комісії.

Третій рівень (високий) 15-16 балів: ЗВО може чітко та ясно охарактеризувати специфіку виконаних завдань виробничої практики. Мають місце незначні недоліки у повноті відповідей на питання членів комісії.

Четвертий рівень (базовий) 17-18 балів: Вміння глибоко і суттєво викласти основні аспекти своєї роботи під час проходження практики. Відповідає на питання членів чітко та стисло.

П'ятий рівень (вище базового рівня) 19-20 балів: ЗВО вміє чітко та обґрунтовано викласти основні етапи роботи, яку виконував під час проходження виробничої практики. Повнота, глибина та обґрунтованість відповідей на всі запитання членів комісії.

Загальна оцінка за практику складається як сума оцінок за кожен з шести пунктів змісту роботи, що оцінюється.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою ECTS.

Критерії поточного оцінювання:

Відмінно (90-100) – Тісно пов'язує теорію з практикою та демонструє правильне виконання практичних навичок. Володіє методами обстеження пацієнта. Вирішує ситуаційні задачі підвищеної складності, вміє узагальнити матеріал.

Добре (75-89) – Демонструє виконання (знання) практичних навичок. Правильно використовує теоретичні знання для вирішення практичних завдань. Володіє необхідними практичними навиками та прийомами їх виконання в обсязі, що перевищує необхідний мінімум.

Задовільно (60-74) – Неповно, за допомогою додаткових запитань, відповідає на стандартизовані питання. Не може самостійно побудувати чітку, логічну відповідь. Під час відповіді та демонстрації практичних навичок робить помилки. Володіє лише обов'язковим мінімумом методів дослідження.

Незадовільно (1-59) – студент не може побудувати логічну відповідь, не відповідає на додаткові запитання, не розуміє суті проблеми.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за залік становить 100 балів. Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного оцінювання діяльності під час проходження практики та стану документації. При цьому завдання із цих видів контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 10 балів (3-й та 4-й критерії) та від 0 до 20 балів включно (1-й, 2-й, 5-й та 6-й критерії). Мінімальна кількість балів, яку студент може отримати по кожних критеріях складає 60%, тобто 12 балів для 1-й, 2-й, 5-й та 6-й критеріїв та 6 балів для 3-й та 4-й критеріїв. У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, студент складає залік у формі опитування.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Перелік індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня для проходження клінічної практики при мультисистемній патології

1. Проведення бесід, диспутів, обговорення статей і книг з фізичної терапії.
2. Аналіз науково-методичних джерел з питань організації, змісту фізичної терапії, ерготерапії.
3. Теоретичне дослідження проблем у сфері діяльності та шляхи їх вирішення (на прикладі закладу, в якому проходила практика).
4. Схематичний аналіз новітніх підходів до організації змісту фізичної терапії (презентація).

ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Вимоги до звіту

Під час проходження практики здобувачів вищої освіти складає звіт, який здається на перевірку керівнику практики за 1-2 дні до її закінчення. Звіт повинен бути виконаний на листах формату А4, мати титульний аркуш із зазначенням назви університету, кафедри чи бази практики, назви практики, групи, прізвища, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти всіх завдань практики, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо.

Звіт повинен відобразити повну характеристику роботи практиканта. За змістом і структурою звіт повинен відповідати програмі практики. Звіт виконується державною мовою комп'ютерним набором на стандартних аркушах паперу, шрифтом гарнітурою Times New Roman через 1,5 міжрядкових інтервали 14 шрифтом; межі оформлення тексту: зліва, зверху, знизу – не менше 20 мм, справа – не менше 10 мм; розподіл тексту на розділи, підрозділи та пункти повинен відповідати структурі програми практики, наповненість сторінки має становити 75% від її загального обсягу. Назви розділів для зручності читання потрібно виділяти напівжирним шрифтом. Складений здобувачем вищої освіти звіт повинен мати наскрізну нумерацію сторінок. Аркуші звіту повинні бути зчеплені.

Звіт підписує здобувач вищої освіти, безпосередній керівник від бази практики та керівник практики від кафедри.

Звіт практики здобувачі вищої освіти захищають перед комісією, призначеною завідувачем кафедри, факультетським керівником практики.

Вимоги до щоденника

Щоденник ведеться студентом протягом практики та є основним документом, який підтверджує та фіксує всі види робіт практиканта.

Безпосередній керівник від бази практики та керівник практики від кафедри зобов'язані систематично перевіряти правильність ведення щоденника.

На 1 сторінці щоденника вказується назва практики (наприклад, Клінічна практика з фізичної терапії), ПІБ студента в родовому відмінку, факультет фізичної культури, кафедра (фізичної реабілітації та медико-біологічних основ фізичного виховання), освітній ступінь (магістр), спеціальність (227 Терапія та реабілітація), курс (1, 2), група, рік навчання.

На 2 сторінці щоденника вказується ПІБ здобувача вищої освіти у називному відмінку, назва бази практики в графі ПРИБУВ/ВИБУВ (назва бази практики), терміни проходження практики, підписи керівника та печатки, що ставляться на базі практики.

На 3-4 сторінках щоденника формується план щоденної роботи практиканта та ставляться відмітки про виконання. Підтверджується це все

підписами керівників практики від університету і від бази практики, за якими закріплений студент.

На 5-8 сторінках ведуться робочі записи здобувача вищої освіти, де він детально описує види роботи, що заплановані програмою практики, наприклад, це теоретична підготовка, поточна робота та ін.

На 9-10 сторінках керівник від бази практики пише відгук про роботу студента, ставить рекомендовану оцінку, підпис, дату. Це все затверджується печаткою директора бази практики.

На 11 сторінці щоденника керівник практики ставить підсумкову оцінку.

ПОРЯДОК ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Форми звітності, контролю та критерій' оцінювання знань здобувачів вищої освіти визначають робочі програми практики відповідно до її виду.

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання. Форма звітності здобувача вищої освіти про проходження практики - письмовий звіт.

Звіт оформляють відповідно до вимог, визначених програмою практики.

Письмовий звіт разом з іншими документами, що передбачені робочою програмою практики (щоденником, індивідуальним завданням, характеристикою, методичними розробками, рецензіями та ін.), подають на рецензування керівнику практики від кафедри. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики від кафедри звіт у друкованому вигляді подають на захист.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти всіх розділів програми практики та індивідуального завдання, розділи з охорони праці та безпеки життєдіяльності, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо.

Щоденник є частиною звіту студента. Враховуючи специфіку проведення практики, кафедри можуть розробляти окрему форму щоденника.

Звіт підписує здобувач вищої освіти, підписує та оцінює безпосередній керівник від бази практики, члени комісії з захисту звітів про проходження практики.

Звітні матеріали практики здобувачів вищої освіти (щоденник, звіт, характеристика, відгуки тощо) зберігаються на кафедрах упродовж трьох років.

Звіт практики здобувачі вищої освіти захищають перед комісією, призначеною завідувачем кафедри, факультетським керівником практики. До складу комісії (не менше трьох осіб) входять керівники практики від кафедр Університету та (за можливості) керівники практики від бази практики, а також викладачі дисциплін фахової підготовки.

Комісія оцінює результати практики здобувачів вищої освіти в терміни, встановлені відповідним наказом про проведення практики здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження або в Університеті впродовж перших десяти календарних днів після завершення практики.

Підбиття результатів практики відбувається відповідно до принципів та критеріїв, передбачених робочою програмою практики.

Місце, час і форму приймання заліку/екзамену з практики визначає деканат факультету і доводить до відома здобувачів вищої освіти та керівників практик.

У здобувачів вищої освіти заочної форми навчання комісія може приймати залік з практики в період сесії, що відбувається після практики.

Здобувачеві вищої освіти, який не виконав програми практики з поважних причин (підтверджених документально), може бути надано право на проходження практики повторно за умов, визначених Університетом та погоджених із базою практики. Здобувача вищої освіти, який вдруге отримав негативну оцінку з практики, відраховують з Університету.

Здобувача вищої освіти, який не виконав програму практики без поважних причин або отримав оцінку «не зараховано»/«незадовільно» за результатами захисту звіту про практику, відраховують з Університету за невиконання навчального плану.

Оцінку за практику вносять до відомості обліку успішності здобувача вищої освіти, залікової книжки/індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти за підписом голови комісії, якого призначає завідувач кафедри з числа найдосвідченіших науково-педагогічних працівників-керівників практики.

Стипендіальна комісія враховує оцінку за практику під час визначення стипендії здобувачеві вищої освіти разом з його оцінками за результатами підсумкового контролю.

Підсумки кожної практики обговорюють на засіданнях кафедри, вчених рад факультетів.

Звіти керівників практик від кафедр про проходження практик зберігають на кафедрі впродовж трьох років.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вакуленко Л.О., Клапчука В.В. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії. Тернопіль: Укрмедкнига, 2018. 371 с.
2. Геронтологія в сімейній медицині : у 2-х ч. Ч.1 : Навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л. С. Бабінець. Львів : Магнолія, 2024. 510 с.
3. Геронтологія в сімейній медицині : у 2-х ч. Ч.2 : Навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л. С. Бабінець. Львів : Магнолія, 2024. 478 с.
4. Майкова Т.В., Афанасьєв С.М., Афанасьєва О.С. Ерготерапія: [підручник]. Дніпро: Журфонд, 2019. 374 с.
5. Самойленко В.Б., Яковенко Н.П., Петряшев І.О. та ін. Медична і соціальна реабілітація: [підручник, 2-е вид., перероб. і допов.]. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 464 с.
6. Мухін В.М. Фізична реабілітація. К.: Олімпійська література, 2005. 423 с.
7. Єпішин А. В., Хабарова Н. А., Шерстюк П. Я. Невідкладні стани у практиці терапевта і сімейного лікаря: [навч. посіб. за заг. ред. А. В. Єпішина. 2-ге вид., без змін.]. Тернопіль: ТДМУ, 2016. 380 с.

8. Добровольська Н.А., Тимченко А.С., Голуб В.П. та ін. Практичні аспекти фізичної терапії та ерготерапії: [навчальний посібник, під ред. Н.А. Добровольської, О.В. Федорича, А.С. Тимченка, І.П. Радомського. К.: Видавничий дім “Гельветика”, 2021. 368 с.
9. Децик Ю.Д., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін. Пропедевтика внутрішньої медицини: [підручник, за ред. О.Г. Яворського. 6-е вид.] К.: ВСВ «Медицина», 2020. 52 с. 12 с. кольор. вкл. Електронний додаток [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://link.medpublish.com.ua/75323.rar>
10. Сабадишин Р. О., Маркович О. В., Чижишин Б. З. та ін. Теоретичні і практичні основи процесу сестринського догляду за пацієнтами: [навчальний посібник]. Вінниця: Нова Книга, 2020. 240 с.
11. Травматологія та ортопедія: [підручник для студ. вищих мед. закладів, за ред.: Г. Г. Голки, О. А. Бур'янова, В. Г. Климовицького]. Вінниця: Нова Книга, 2014. 416 с.: іл.
12. Фізіотерапія: [навч. посібник, за редакцією Я.-Р.М. Федоріва]. Львів: «Магнолія 2006», 2019. 542 с.
13. Функціональна діагностика: Підручник для лікарів-інтернів та лікарів – слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти МОЗ України: [за ред. О.Й. Жарінова, Ю.А. Іваніва, В.О. Куця]. 2-ге вид., доповн. і переробл. Київ : Четверта хвиля, 2021. 784 с.: іл.
14. Чаплінський Р.Б. Фізична реабілітація при серцево-судинних захворюваннях. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка, 2013. 312 с.
15. Чаплінський Р.Б. Фізична реабілітація при серцево-судинних захворюваннях: [навчальний посібник [Електронний ресурс] / Р.Б. Чаплінський]. Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка, 2015. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см.
16. Чаплінський Р. Б., Жигульова Е. О., Зданюк В. В. Фізична реабілітація при серцево-судинних захворюваннях: навчально-методичний посібник 2-е вид., перероб. та доопр. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2025. 299 с.